

HANFA
REPUBLIKA HRVATSKA
HRVATSKA AGENCIJA ZA NADZOR
FINANCIJSKIH USLUGA

Dani hrvatskog osiguranja

Smjernice za identificiranje, mjerenje i praćenje rizika

Silvana Knežević, HANFA

Zadar, 14. – 16. studeni 2010.

HANFA
REPUBLIKA HRVATSKA
HRVATSKA AGENCIJA ZA NADZOR
FINANCIJSKIH USLUGA

Sadržaj

A. Značaj upravljanja rizicima

- Razumijevanje značaja pojedine vrste rizika, Kultura rizika

B. Kvantitativni zahtjevi – Solvency II.

- Ocjena sadašnjeg stanja tržišta u odnosu na status pripremljenosti za izračun kvantitativnih zahtjeva

C. Sustav upravljanja rizicima

- Zahtjevi za uspostavom sustava za identificiranje, mjerenje, praćenje i upravljanje rizicima

D. Problemi/Prednosti od primjene Solvency II

HANFA
REPUBLIKA HRVATSKA
HRVATSKA AGENCIJA ZA NADZOR
FINANCIJSKIH USLUGA

Anketno istraživanje, preliminarni podaci

- Istraživanje provedeno u razdoblju od 05. do 09. studenoga 2010.
- Uključena sva društva za osiguranje odnosno reosiguranje
- Za potrebe obrade izvršena je podjela po veličini

neživot, kompozitna, reosiguranje

MALO	ZBP < 200 mil. kn	< 2%
SREDNJE	200 mil. kn < ZBP > 900 mil. kn	2-10%
VELIKO	ZBP > 900 mil. kn	> 10%

život

MALO	MPOŽ < 200 mil. kn
SREDNJE	200 mil. kn < MPOŽ > 1 mlrd. kn
VELIKO	MPOŽ > 1 mlrd. kn

HANFA
REPUBLIKA HRVATSKA
HRVATSKA AGENCIJA ZA NADZOR
FINANCIJSKIH USLUGA

Distribucija društava po veličini i skupni osiguranja, za potrebe anketnog istraživanja

skupine osiguranja		veličina društva	
ukupan broj		26	
život	6	malo	13
<i>malo</i>	5	<i>život</i>	5
<i>srednje</i>	1	<i>neživot + resiguranje</i>	7
<i>veliko</i>		<i>kompozitna</i>	1
neživot + resiguranje	10	srednje	10
<i>malo</i>	7	<i>život</i>	1
<i>srednje</i>	2	<i>neživot + resiguranje</i>	2
<i>veliko</i>	1	<i>kompozitna</i>	7
kompozitna	10	veliko	3
<i>malo</i>	1	<i>život</i>	
<i>srednje</i>	7	<i>neživot</i>	1
<i>veliko</i>	2	<i>kompozitna</i>	2

HANFA

REPUBLIKA HRVATSKA
HRVATSKA AGENCIJA ZA NADZOR
FINANCIJSKIH USLUGA

A. Značaj upravljanja rizicima

HANFA

REPUBLIKA HRVATSKA
HRVATSKA AGENCIJA ZA NADZOR
FINANCIJSKIH USLUGA

Zakon o osiguranju

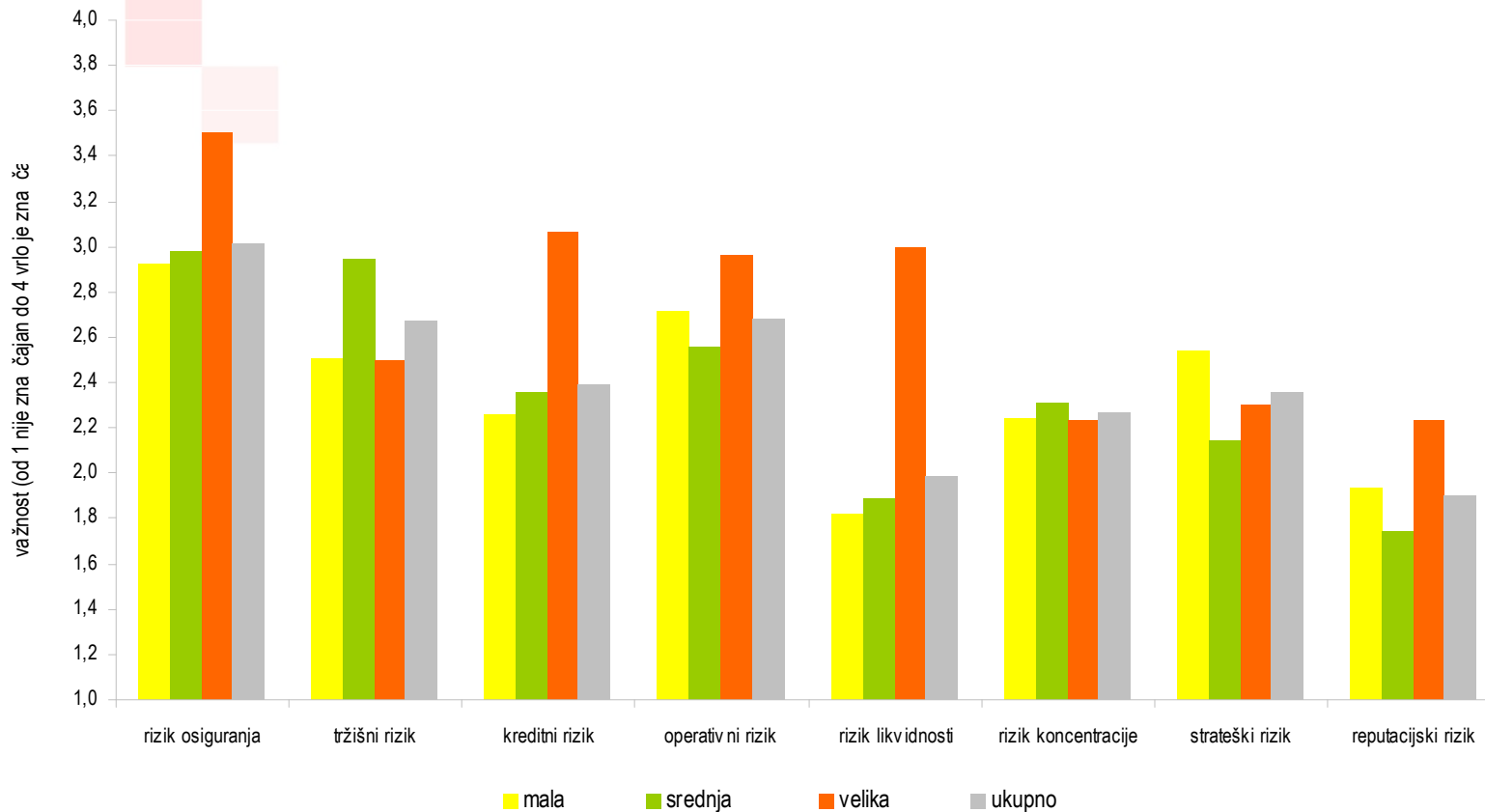
- Članak 29. Zakona o osiguranju
 - Obveze članova Uprave: (1) usklađenost sa zakonodavstvom; (2) praćenje rizika i donošenje mjera za ograničavanje; (3) uspostava sustava unutarnjih kontrola; (4) praćenje, vođenje poslovnih knjiga i drugih izvještaja
- Članci 93. – 101. kvantitativni zahtjevi u sustavu upravljanja rizicima za izračun kapitala na načelima Solvency I – upravljanje **rizikom solventnosti** – rizik osiguranja (granica solventnosti, jamstveni kapital, raspoloživi kapital)
- Članak 102. – upravljanje **rizikom likvidnosti**
- Članci 107.-113.– upravljanje **rizikom oblikovanja pričuva**
- Članci 114. – 128. – **upravljanje rizicima ulaganja**
- Članci 129. – 133. - **upravljanje rizikom reosiguranja**
- Članak 92. stavak 4. - Društvo za osiguranje mora imati razrađene politike i procedure za identificiranje, mjerenje i praćenje rizika kojima je izloženo u svome poslovanju.
- Smjernice su postavljene na načelu prema kojem **uprava društva mora u društvu razviti organizacijsku kulturu o rizicima** kojima treba upravljati u svakodnevnom poslovanju.

HANFA

REPUBLIKA HRVATSKA
HRVATSKA AGENCIJA ZA NADZOR
FINANCIJSKIH USLUGA

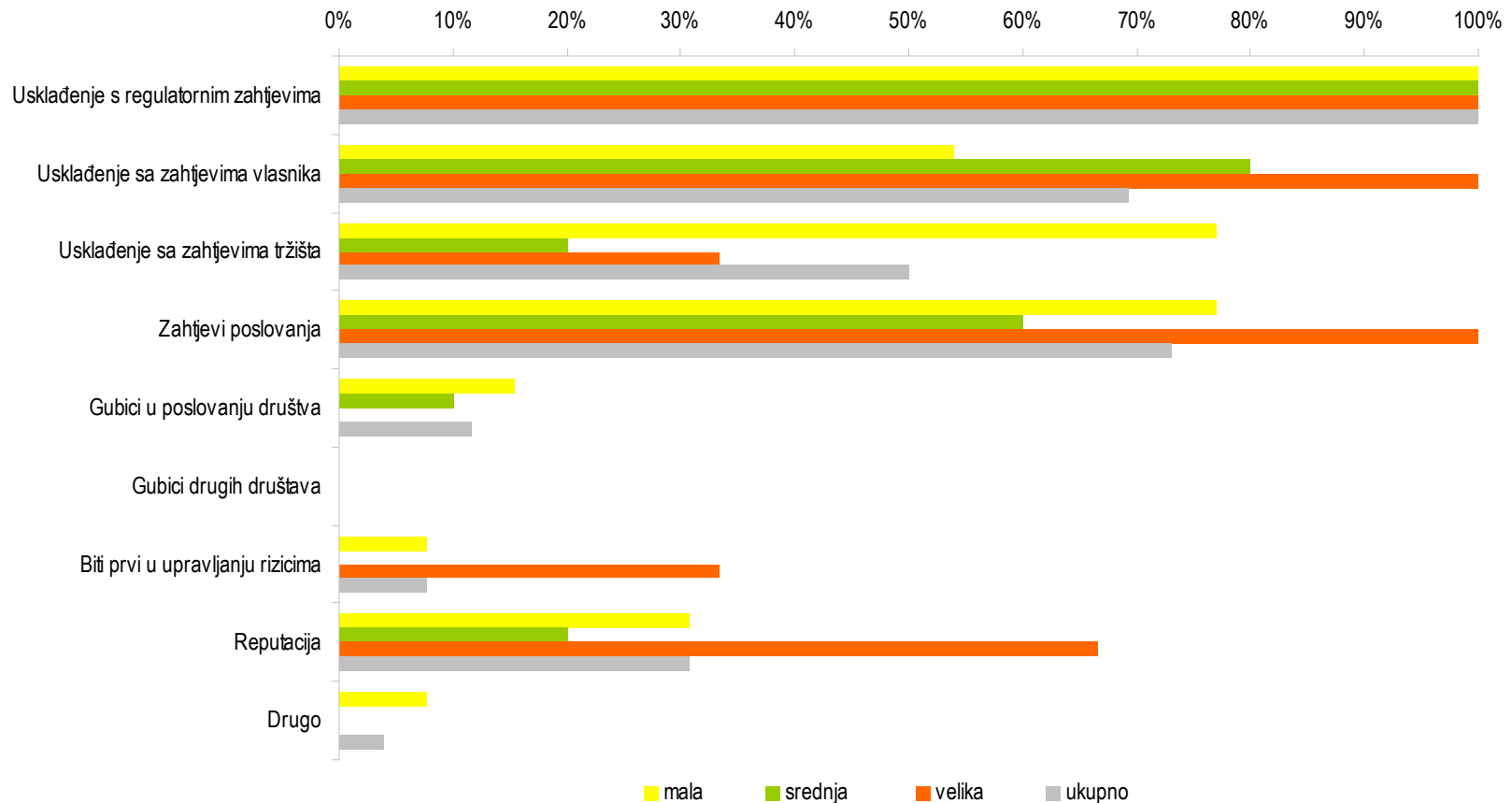
Trenutni značaj pojedine skupine rizika

HANFA
REPUBLIKA HRVATSKA
HRVATSKA AGENCIJA ZA NADZOR
FINANCIJSKIH USLUGA

Faktori od najvećeg utjecaja na budući razvitak i unaprjeđenje procesa upravljanja rizicima

HANFA

REPUBLIKA HRVATSKA
HRVATSKA AGENCIJA ZA NADZOR
FINANCIJSKIH USLUGA

B. Kvantitativni zahtjevi – Solvency II

HANFA
REPUBLIKA HRVATSKA
HRVATSKA AGENCIJA ZA NADZOR
FINANCIJSKIH USLUGA

Solvency II

Stup 1 – kvantitativni zahtjevi

- Stup 1 – postavlja kvantitativne zahtjeve koji se odnose i na vrednovanje za bilancu iskazanu po tržišnoj vrijednosti te izračun zahtijevanog (MCR) i raspoloživog kapitala (SCR)
- Kapitalni zahtjevi se izračunavaju za rizike po standardnoj formuli.
- Mogućnost izračuna raspoloživog kapitala (SCR) standardnom formulom ili internim modelom.

HANFA
REPUBLIKA HRVATSKA
HRVATSKA AGENCIJA ZA NADZOR
FINANCIJSKIH USLUGA

Razlike Solvency I i Solvency II, Stup 1 - kvantitativni zahtjevi

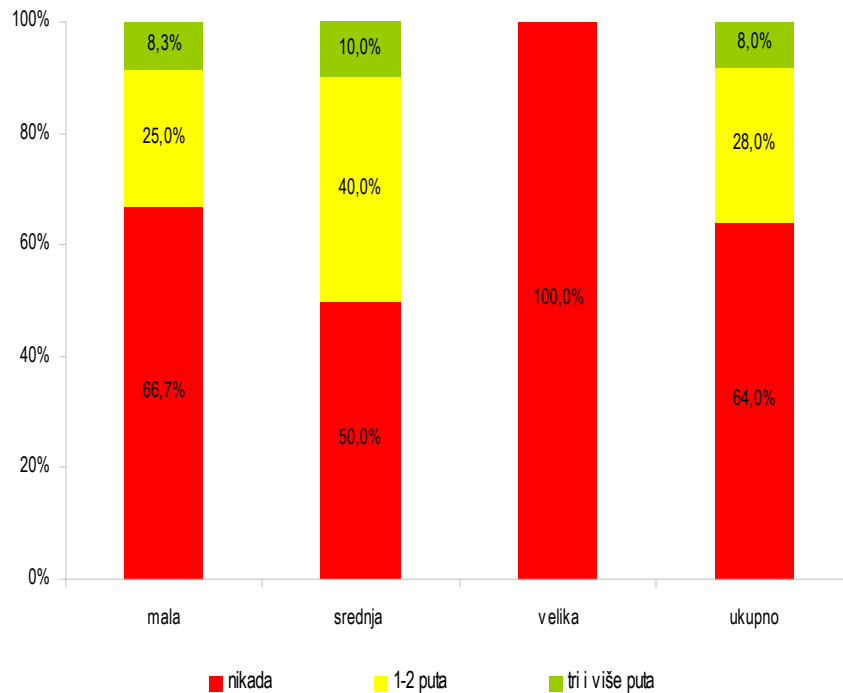
	Solvency I	Solvency II
Vrednovanje imovine	MSFI	Vrednovanje po tržišnoj vrijednosti. (MSFI - faza II)
Vrednovanje tehničkih pričuva	Oprezno izračunata; nema diskontiranja kod neživotnih obveza, nema risk margine.	Teoretska tržišna vrijednost izračunata na bazi razmjenjive vrijednosti. Izračun se sastoji od "najbolje procjene" i risk margine.
Raspoloživi kapital	Dvije kvalitativne razine kapitala: Osnovni i dopunski kapital. Dopunski ne može biti veći od 50% osnovnog kapitala.	Tri kvalitativne razine kapitala. Osnovni kapital najmanje 1/3 Minimalnih kapitalnih zahtjeva (MCR), 3. razina (Dopunski kapital II) do najviše 1/3 Minimalnih kapitalnih zahtjeva (MCR)
SCR Kapitalni zahtjevi solventnosti (eng. Solvency Capital Requirements)	Granica solventnosti. Kvantifikacija samo na bazi tehničkih varijabli osiguranja. Nije određena razina pouzdanosti.	Pokriva kvantificirane rizike osiguranja, tržišni, kreditni rizik i operativni rizik. SCR se određuje tako da omogući dovoljno pokriće rizika za cijelu godinu na razini 99,5% pouzdanosti odnosno mogućnost apsorpcije 99,5% izračunatih rizika.
MCR Minimalni kapitalni zahtjevi (eng. Minimal Capital Requirements)	Jamstveni kapital. Mora biti jednaka 1/3 granice solventnosti.	MCR kapitalni zahtjevi se određuju tako da omogućuju pokriće za cijelu godinu s 85% pouzdanosti. $MCR > 25\% SCR$; $MCR < 45\% SCR$

HANFA

REPUBLIKA HRVATSKA
HRVATSKA AGENCIJA ZA NADZOR
FINANCIJSKIH USLUGA

Koliko često društvo izračunava MCR i SCR

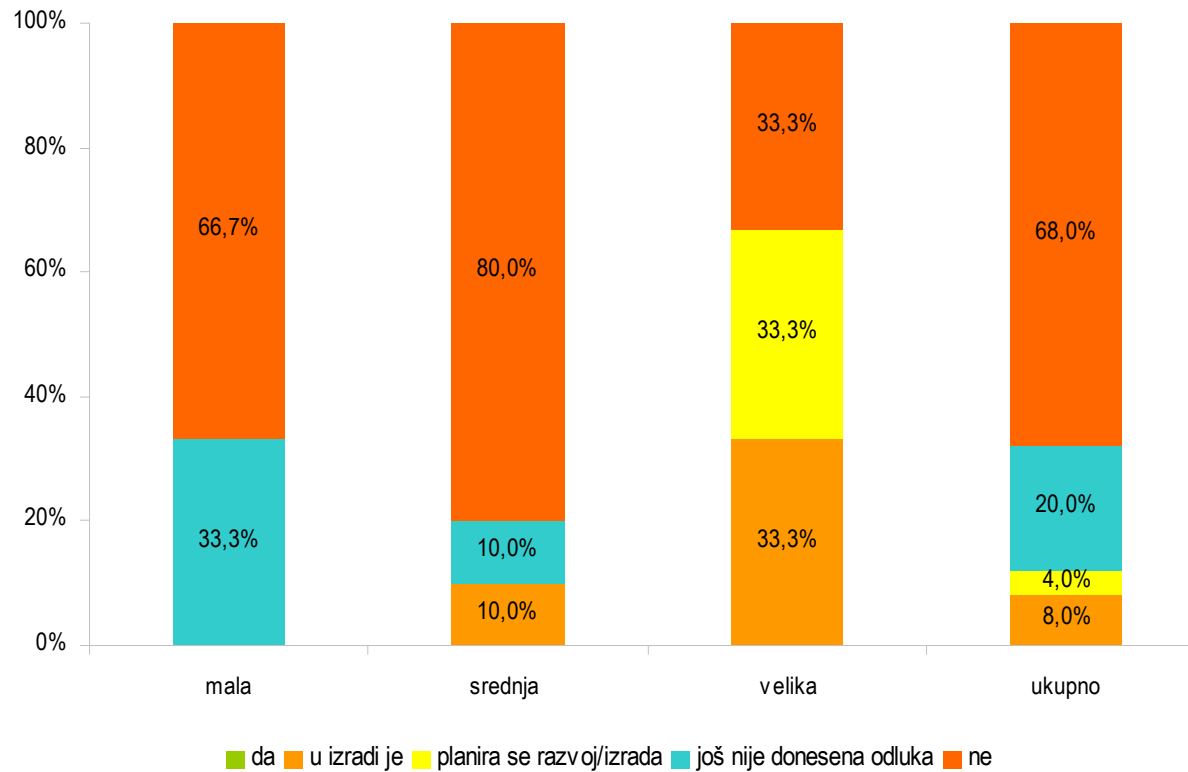
- u odnosu na postojeći sustav izračuna adekvatnosti kapitala, koliki su kapitalni zahtjevi izračunati u skladu s QIS

	mala	srednja
veći	25,0%	100,0%
manji	75,0%	0,0%

HANFA
REPUBLIKA HRVATSKA
HRVATSKA AGENCIJA ZA NADZOR
FINANCIJSKIH USLUGA

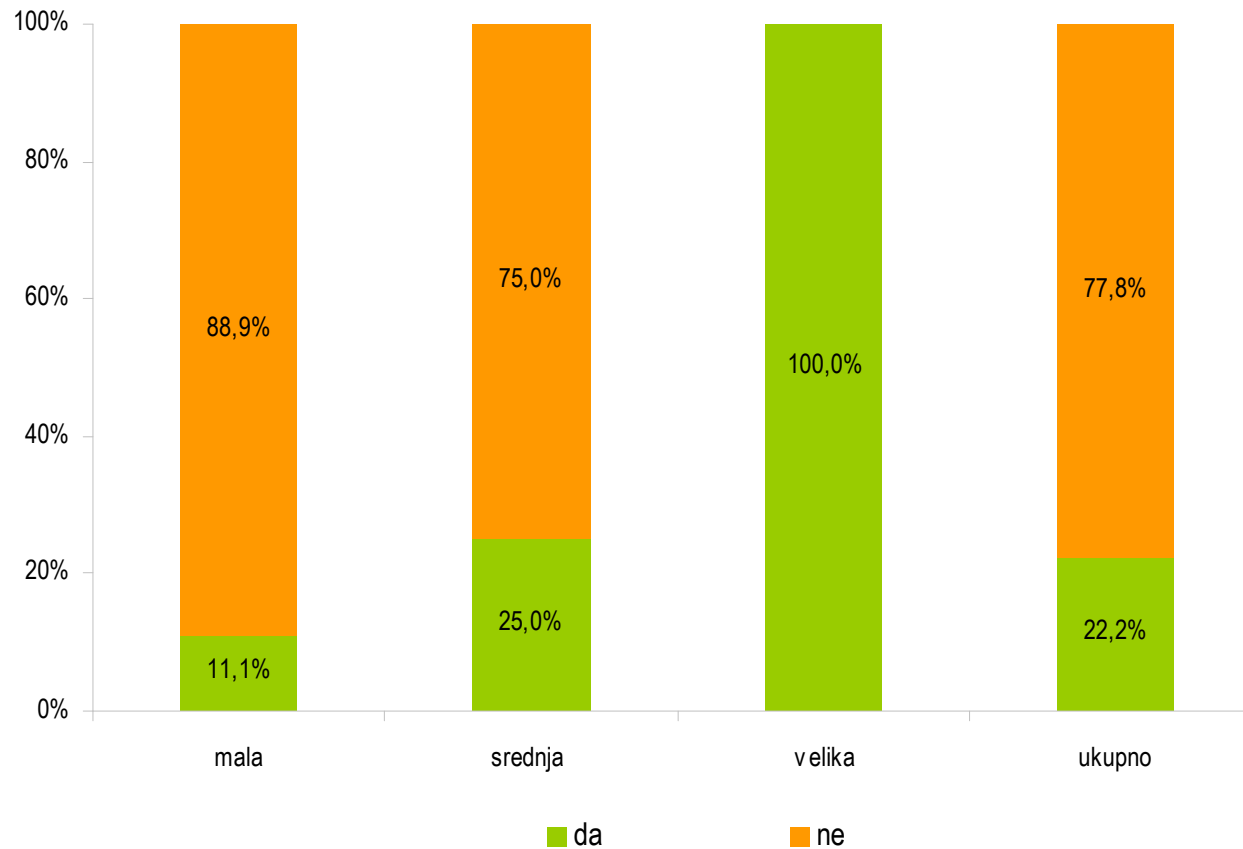
Razvija li društvo interni model na pojedinačnoj osnovi

HANFA
REPUBLIKA HRVATSKA
HRVATSKA AGENCIJA ZA NADZOR
FINANCIJSKIH USLUGA

Ako je društvo članica grupe, je li uključeno u izradu internog modela grupe

HANFA

REPUBLIKA HRVATSKA
HRVATSKA AGENCIJA ZA NADZOR
FINANCIJSKIH USLUGA

C. Sustav upravljanja rizicima

HANFA

REPUBLIKA HRVATSKA
HRVATSKA AGENCIJA ZA NADZOR
FINANCIJSKIH USLUGA

Smjernice za upravljanje rizicima

- Adekvatan **sustav upravljanja rizicima** obuhvaća sljedeća područja/poslovne funkcije:
 - strategiju upravljanja rizicima,
 - organizacijski okvir,
 - sustav ovladavanja i kontrole rizika,
 - unutarnju reviziju,
 - unutarnje kontrole
 - izdvojene poslove
 - upravljanje kontinuitetom poslovanja
 - uspostava sustava ranog upozorenja
 - dostupnost podataka i dokumentacije
- Poslovne aktivnosti obuhvaćene procesom upravljanja rizicima poduzimaju se na temelju pisanih politika i procedura odnosno drugih internih akata društva.
- Pri donošenju politika i procedura uzimaju se obzir zakonske, statutarne i strateški definirane granice i obuhvaćaju navedena područja/funkcije.
- Poslovni procesi koji sadržavaju značajne rizike i koji su obuhvaćeni operativnom strukturom su najmanje:
 - poslovi osiguranja,
 - oblikovanje pričuva,
 - upravljanje ulaganjima,
 - reosiguranje/retrocesija.

HANFA
REPUBLIKA HRVATSKA
HRVATSKA AGENCIJA ZA NADZOR
FINANCIJSKIH USLUGA

Solvency II

Stup 2 – kvalitativni zahtjevi

- **Stup 2 – određuje kvalitativne zahtjeve društva za osiguranje:**
 - Organizaciju i operativno upravljanje
 - Prikladnost uprave i drugog ključnog rukovodstva/funkcija
 - Upravljanje rizicima
 - Internu kontrolu i usklađenost
 - Interna revizija
 - Aktuarsku funkciju
 - Izdvojene poslove
 - Zahtjev za provođenje, kao dio upravljanja rizicima, “Vlastitu procjenu rizičnosti i solventnosti”, (eng. Own Risk and Solvency Assessment; ORSA)

HANFA
REPUBLIKA HRVATSKA
HRVATSKA AGENCIJA ZA NADZOR
FINANCIJSKIH USLUGA

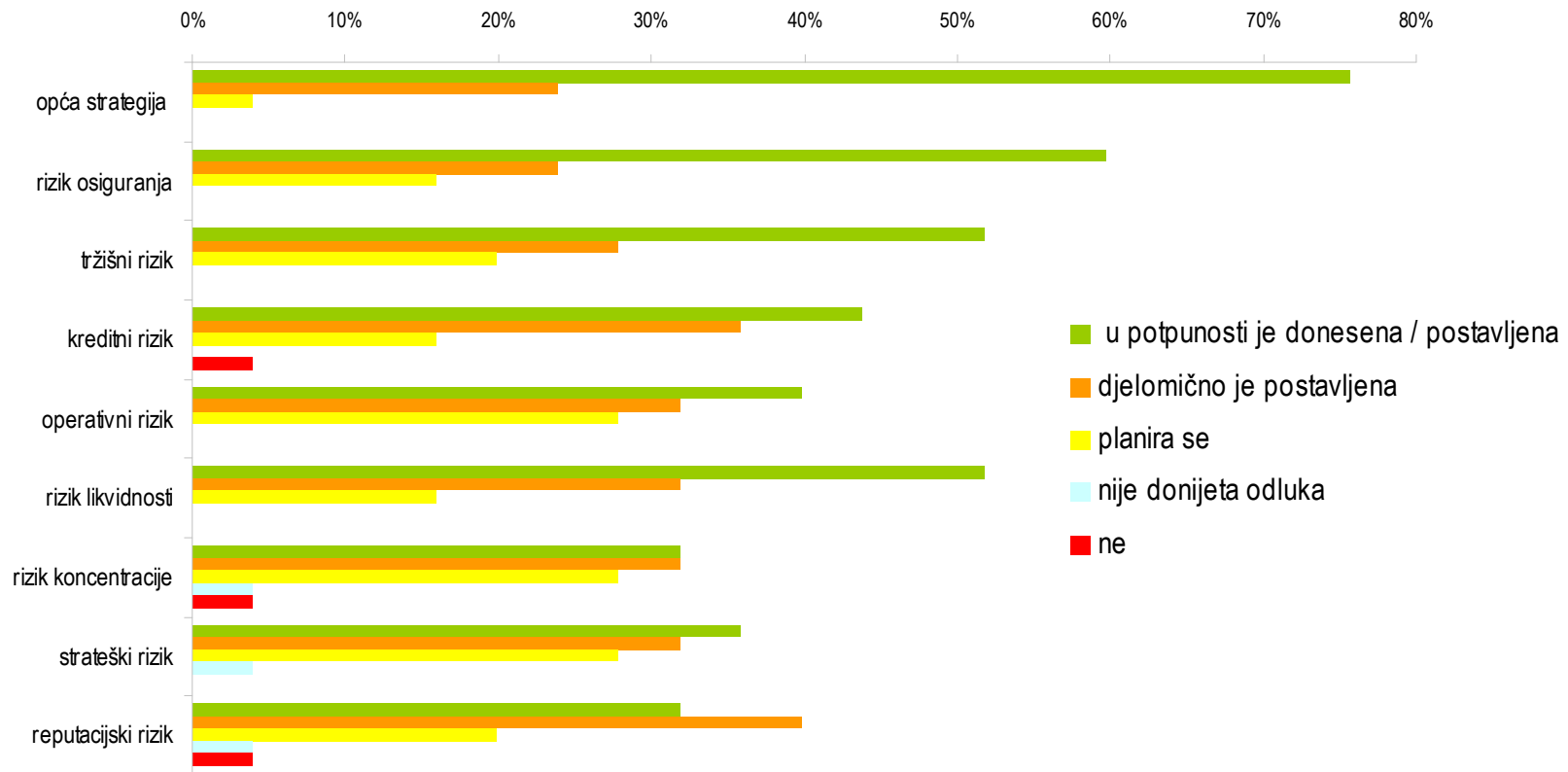
Razlike Solvency II i Zakona o osiguranju, kvalitativni zahtjevi

	Solvency II (članak Direktive)	Zakon o osiguranju
Opći zahtjevi	članak 41.	Članak 29., Članak 92. st. 4., Smjernice
Kompetencije i prikladnost Uprave i ključnog rukovodstva	Članci 42. i 42.a	Članak 28.
Sustav upravljanja rizicima i ORSA	Članak 44. (Risk management) i članak 45. (ORSA)	Članak 92. st. 4., Smjernice
Interna kontrola i usklađenost	Članak 46.	Članak 29., Članak 92. st. 4. i Članak 17., Smjernice
Interna revizija	Članak 47.	Članci 146.-150., Smjernice
Aktuarska funkcija	Članak 48.	Članak 66.- 69.,
Izdvojeni poslovi	Članci 38. i 49.	Članak 73.-75., članak 92. st. 4., Smjernice

HANFA
REPUBLIKA HRVATSKA
HRVATSKA AGENCIJA ZA NADZOR
FINANCIJSKIH USLUGA

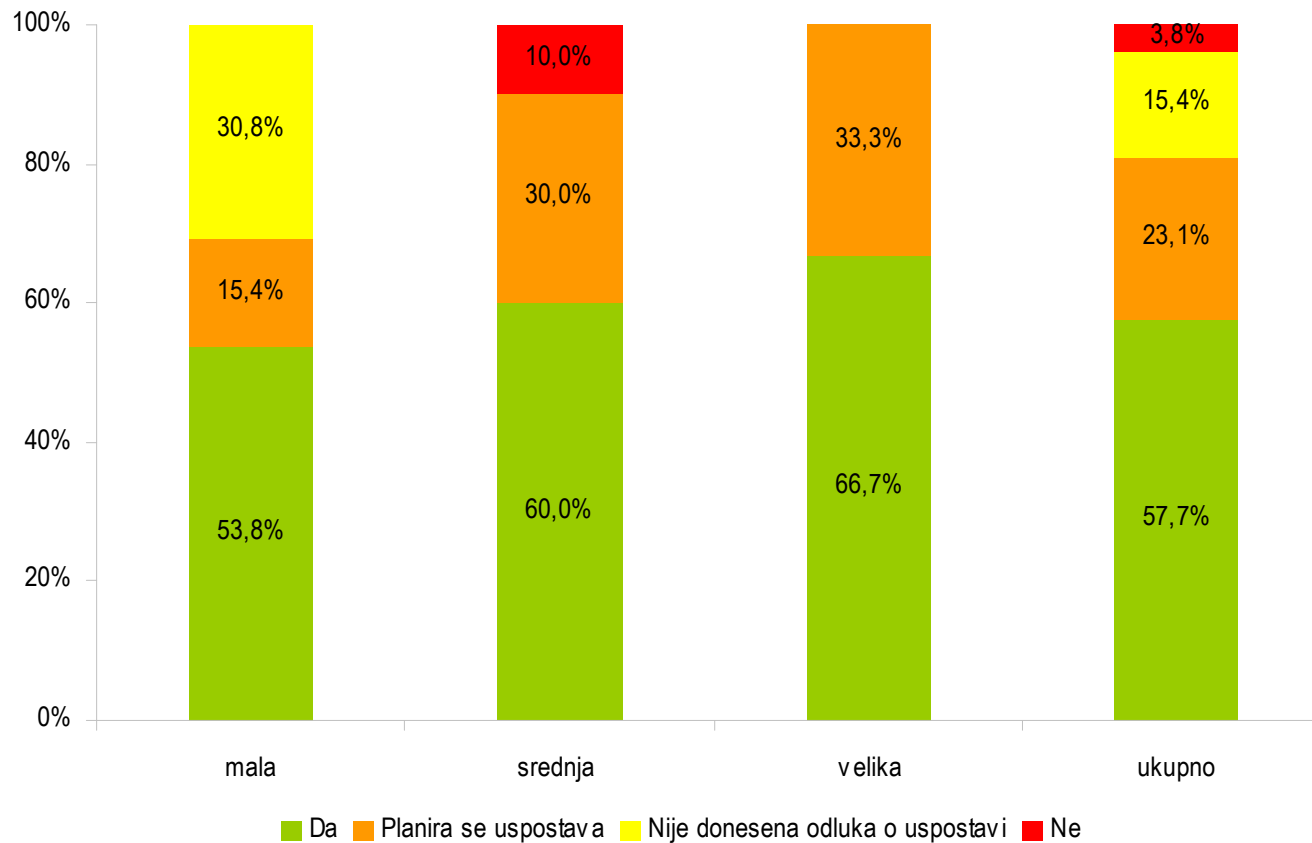
Ima li društvo Strategiju upravljanja rizicima odnosno strategiju upravljanja pojedinom skupinom rizika

HANFA
REPUBLIKA HRVATSKA
HRVATSKA AGENCIJA ZA NADZOR
FINANCIJSKIH USLUGA

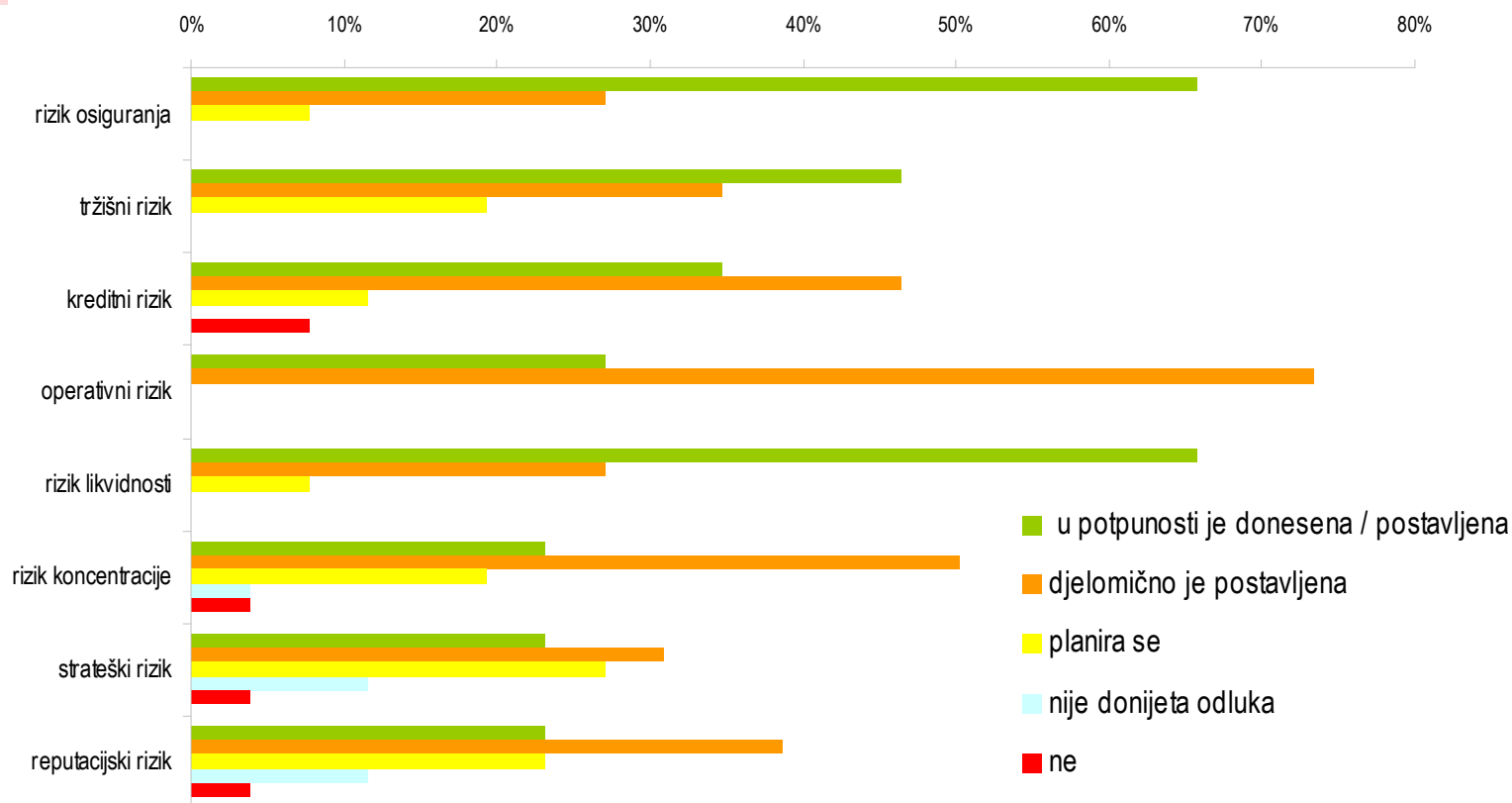
Ima li društvo uspostavljenu organizacijsku jedinicu odgovornu za cjelokupan proces upravljanja rizicima

HANFA
REPUBLIKA HRVATSKA
HRVATSKA AGENCIJA ZA NADZOR
FINANCIJSKIH USLUGA

Stanje uspostavljenosti procedura upravljanja rizicima po pojedinim skupinama rizika

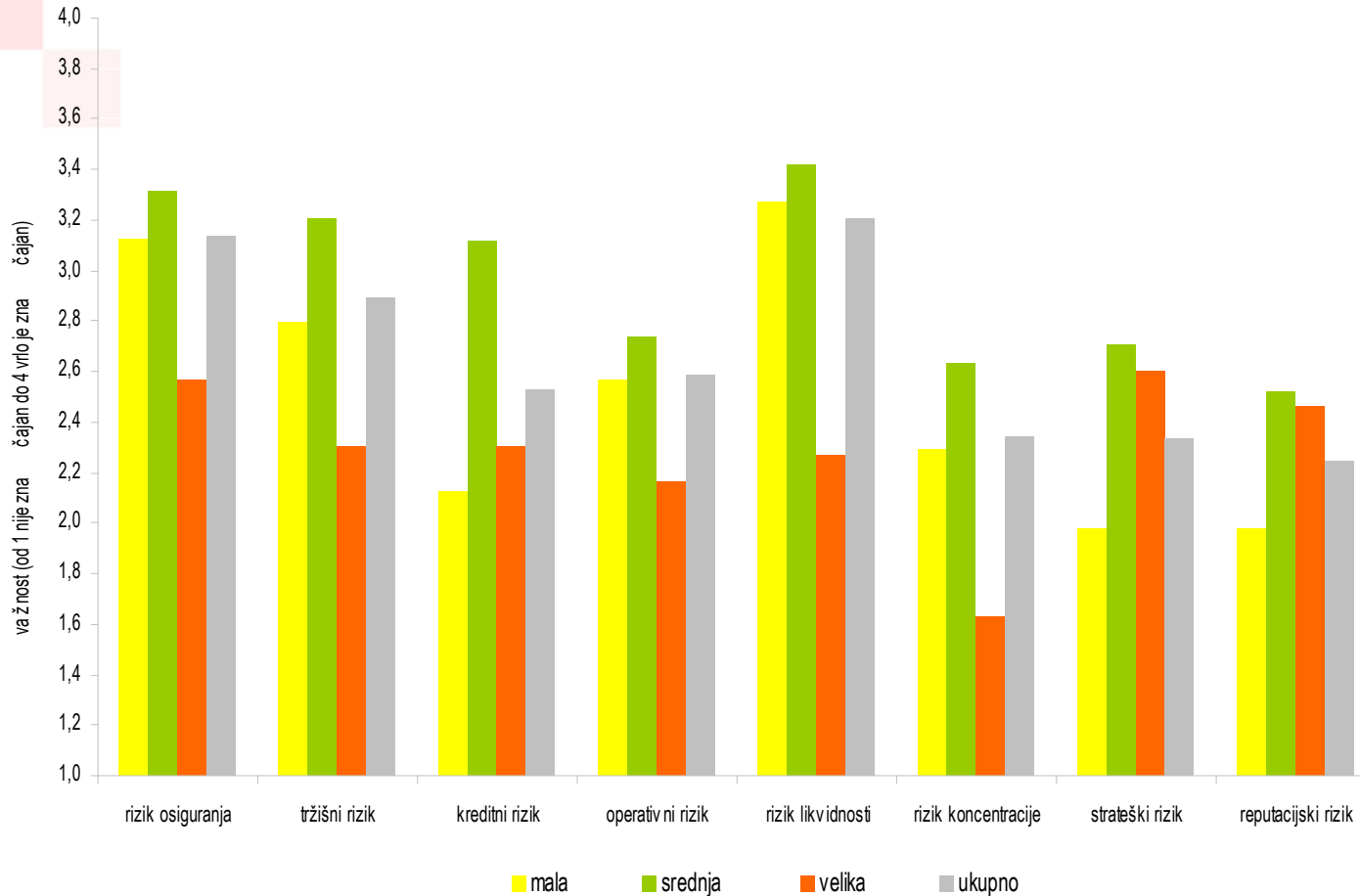

HANFA

REPUBLIKA HRVATSKA
HRVATSKA AGENCIJA ZA NADZOR
FINANCIJSKIH USLUGA

Ocjena kvalitete i opsega procedura upravljanja rizicima

HANFA
REPUBLIKA HRVATSKA
HRVATSKA AGENCIJA ZA NADZOR
FINANCIJSKIH USLUGA

Solvency II

Stup 3 - Izvještavanje

- Stup 3 – izvještavanje u većem opsegu:
 - javnosti (eng. The Solvency and Financial Condition, SFCR) i
 - izvještavanje nadzornog tijela.
- Proces izvještavanja u društvima - uspostavljen, dokumentiran
- Javna objava
 - U cilju veće transparentnosti i bolje tržišne discipline
 - Objava većeg broja podataka
- Nadzorna izvješća:
 - Kvantitativna (MCR, SCR, tehničke pričuve i druge obveze, vrednovanje imovine, obveza, kapitala, razlika između S2 bilance i godišnjih računa, izloženost, koncentracija, osjetljivost)
 - Kvalitativna (sustav upravljanja rizicima, pokazatelje poslovanja, okruženja)
- Proces nadzora:
 - Okrenut budućnosti i zasnovan na rizicima
 - Kontinuiran, putem posrednog i neposrednog nadzora

HANFA

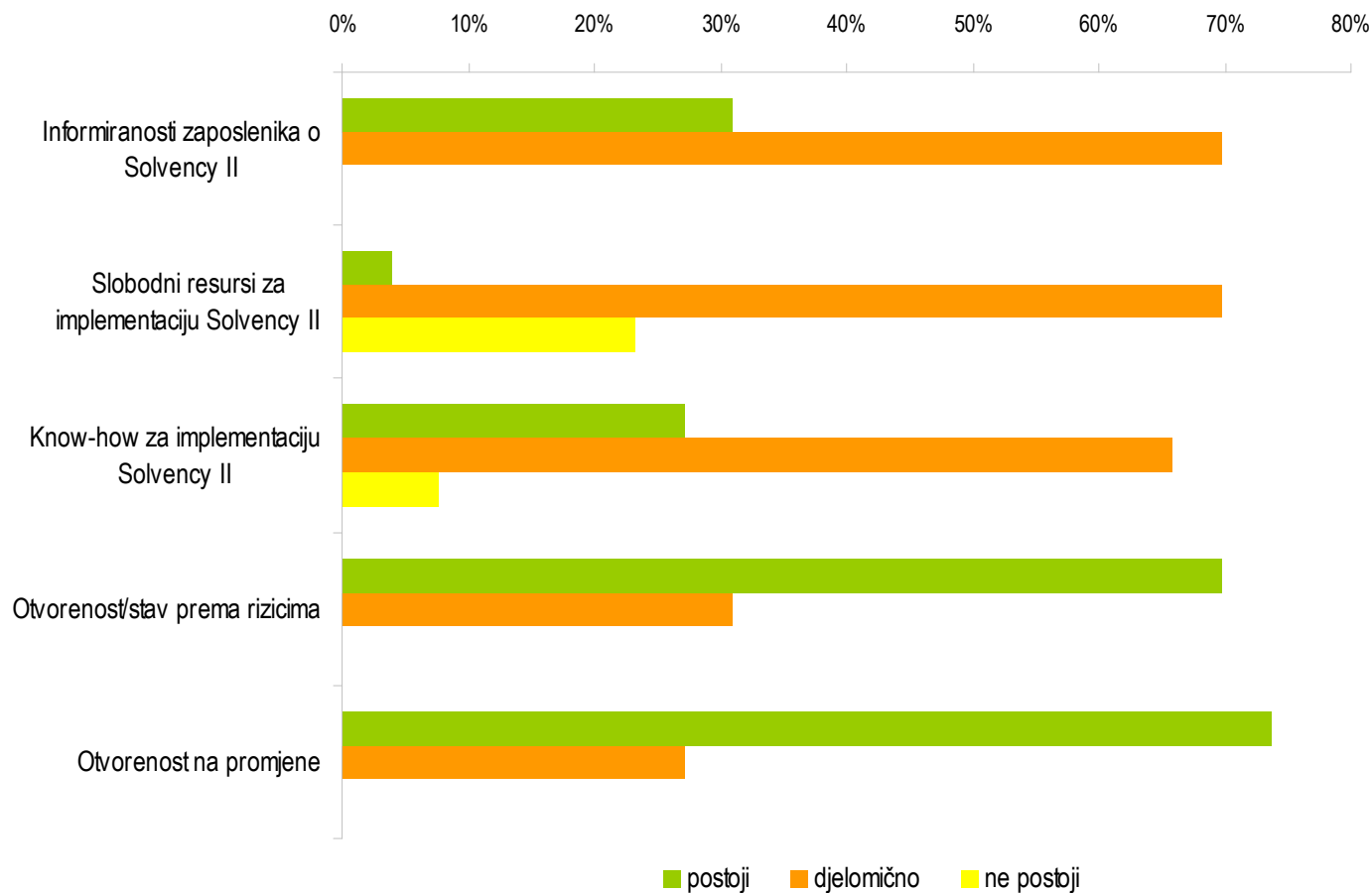
REPUBLIKA HRVATSKA
HRVATSKA AGENCIJA ZA NADZOR
FINANCIJSKIH USLUGA

D. Problemi/Prednosti

HANFA
REPUBLIKA HRVATSKA
HRVATSKA AGENCIJA ZA NADZOR
FINANCIJSKIH USLUGA

Položaj društva u odnosu na sljedeće aspekte

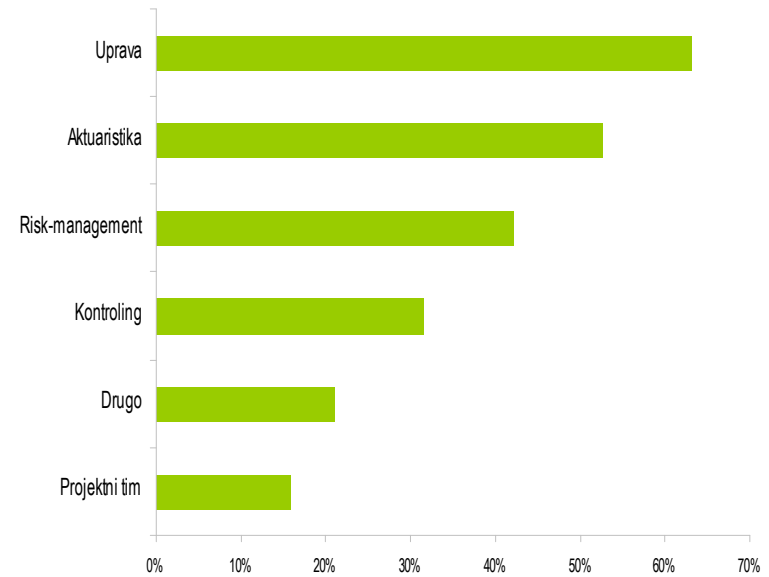

HANFA
REPUBLIKA HRVATSKA
HRVATSKA AGENCIJA ZA NADZOR
FINANCIJSKIH USLUGA

Tko je u društvu zadužen za primjenu Solvency II

Postoji li u društvu organizacijska jedinica odgovorna za primjenu Solvency II

HANFA
REPUBLIKA HRVATSKA
HRVATSKA AGENCIJA ZA NADZOR
FINANCIJSKIH USLUGA

Ocjena problema i prednosti od primjene Solvency II

Prednosti

Bolje poznavanje rizika kojima je društvo izloženo u poslovanju

Lakše i učinkovitije upravljanje rizicima

Veća kapitalna snaga, manja potreba za kapitalom

Problemi

Vrijeme

Educiranost/kadrovski resursi

HANFA
REPUBLIKA HRVATSKA
HRVATSKA AGENCIJA ZA NADZOR
FINANCIJSKIH USLUGA

Dani hrvatskog osiguranja

Smjernice za identificiranje, mjerenje i upravljanje rizicima

Silvana Knežević, HANFA

Zadar, 14. – 16. studeni 2010.